СТОМАТОЛОГІЯ

УДК 616.314-002-084-053.81:615.038:616-092.9 (043.3)

О.С. Волкова, Є.М. Рябоконь, О.М. Гоєнко, О.В.Андрєєва, Е.І. Доля

Харківський національний медичний університет

ВПЛИВ ЛЕЦИТИН-КАЛЬЦІЄВОГО КОМПЛЕКСУ НА РІВЕНЬ КИСЛОТНОСТІ РОТОВОЇ РІДИНИ В ОСІБ МОЛОДОГО ВІКУ З МНОЖИННИМ КАРІЄСОМ ЗУБІВ

Обгрунтована схема профілактики карієсу зубів в осіб молодого віку з високою інтенсивністю каріозного процесу. Застосування в схемі профілактики лецитин-кальцієвого комплексу «Лецитин-2» сприяло нормалізації рівня кислотності ротової рідини (pH) за один рік спостережень.

Ключові слова: *карієс, лецитин, цитрат кальцію, pH ротової рідини.*

Карієс зубів є найбільш досліджуваною стоматологічною патологією, що викликано його широкою розповсюдженістю. В Україні та інших країнах поширеність карієсу наближується до 92–98 % і має тенденцію до зростання. Внаслідок цього профілактичні заходи боротьби з карієсом не перестають бути актуальними [1–3].

Важливу роль у профілактиці карієсу зубів відіграє забезпечення організму кальцієм, органічними сполуками фосфору та присутність активаторів процесів мінералізації. Тому важливим є визначення найбільш ефективних карієсопрофілактичних засобів, що повноцінно засвоюються і сприяють довготривалому профілактичному ефекту. Цілеспрямований вплив на процеси мінерального обміну в результаті застосування засобів природного походження з макроелементами сприяє підвищенню резистентності твердих тканин зубів до карієсу, проте це питання вивчено недостатньо.

На наш погляд, таким засобом є «Лецитин-2», у склад якого входить лецитин соняшниковий і цитрат кальцію. Лецитин (фосфатидилхолін) має мембраностабілізуючий, остеотропний, гіполіпідемічний, антиоксидантний, гепатопротекторний та інші ефекти, а також є джерелом органічного фосфору і холіну, має здатність виступати активатором ферментів, що відповідають за мінералізацію кісток і зубів. Як відомо, для збагачення організму кальцієм доцільно не збільшувати його споживання, а вирішувати питання про його повноцінне засвоєння шляхом використання в комплексі з іншими речовинами. Вибір цитрату кальцію обумовлений наявністю високого лікувально-профілактичного ефекту внаслідок всмоктування в шлунково-кишковому тракті з найменшим ризиком утворення каменів. Цитрат кальцію з усіх солей кальцію найбільш легко засвоюється і переноситься організмом, використовується при порушенні процесів мінералізації.

Отже, клініко-лабораторне обгрунтування лецитинвмісної добавки з цитратом кальцію у схемі профілактики карієсу зубів є перспективним і набуває особливої актуальності.

Метою дослідження було вивчення впливу схеми профілактики з лецитин-кальцієвим комплексом «Лецитин-2» на рівень кислотності ротової рідини в осіб з множинним карієсом зубів.

Матеріал і методи. Для участі в дослідженні було відібрано 115 осіб, з них 66 (58,3 %) дівчат і 49 (41,7 %) юнаків. Усі учасники інформувалися про аспекти, пов'язані з метою, завданнями, методиками та користю дослідження.

Проведений аналіз результатів клінічного обстеження дозволив сформувати три групи учасників в залежності від величини індексу рівня інтенсивності карієсу зубів, який проводився з використанням індексу КПВ (карієс

© О.С. Волкова, Є.М. Рябоконь, О.М. Гоєнко та ін., 2015

пломбовидалений, ВООЗ, 1997) шляхом його ділення на вік пацієнта з інтерпретацією за рекомендаціями П.А. Леуса [4]. Для дорослого населення рівень інтенсивності карієсу зубів < 0,15 – низький, від 0,15 до 0,30 – середній; від 0,31 до 0,60 – високий та > 0,60 свідчить про дуже високий рівень інтенсивності карієсу.

Контрольну групу склали 18 практично здорових пацієнтів, без вираженої стоматологічної та соматичної патології, з рівнем інтенсивності карієсу зубів від 0 до 0,30. Критеріями відбору пацієнтів з карієсом на підставі даних об'єктивного клінічного обстеження стала наявність у них високого і дуже високого рівня інтенсивності карієсу зубів (від 0,31 до 0,60 і вище 0,60). До групи порівняння увійшло 46 пацієнтів, до основної – 51 пацієнт.

Пацієнтам було проведено первинне клінічне обстеження та санація порожнини рота з подальшим динамічним спостереженням. Пацієнти досліджуваних груп отримували схему комплексних гігієнічно-профілактичних заходів, яка включала дотримання раціонального й збалансованого харчування, правила гігієни ротової порожнини та контроль гігієни через кожні два місяці протягом року спостережень. Для індивідуальної гігієни порожнини рота протягом усього року застосовували зубну пасту Colgate «Потрійна дія з фтором» з концентрацією активного фтору 1450 ppm F (1,1 %) двічі на день, зубну щітку з високим індексом очищування та зубні нитки (флоси); ополіскувач «Colgate Plax» комплексної дії «Ніжна м'ята», що містить фторид натрію (0,025 %), який застосовували двічі на добу після чищення зубів, протягом місяця двічі на рік. Додатково хворі основної групи отримували таблетки «Лецитин-2» [5, 6] (ТУ У 15.8-13903778-82–2000, НПА «Одеська біотехнологія») у щоденній дозі 600 мг тричі на добу за півгодини до споживання їжі до повного розсмоктування в порожнині рота. Курс профілактики проводили протягом одного місяця двічі на рік [7, 8].

Рівень кислотності ротової рідини визначали за допомогою водневого показника (pH) ротової рідини з використанням смужок універсального індикаторного паперу («Lach:Ner», Чехія), з градуюванням шкали pH 6,6–8,1. Отримані дані статистично обробили. Достовірність отриманих результатів оцінювали за t-критерієм Стьюдента, з критичним рівнем значущості p≤0,05.

Результати та їх обговорення. Із загальної кількості обстежених [132 особи (100 %)] лише п'ять мали інтактні зубні ряди (3,79 %), тобто поширеність карієсу серед обстежених віком 19–24 років становить 96,21 %. Особливо насторожує той факт, що з усіх обстежених, у яких був виявлений карієс (96,21 %), лише 16,5 % були сановані. Це свідчить про низький рівень санації порожнини рота і недостатній рівень профілактичних заходів.

Результати впливу «Лецитину-2» на функціональну активність слинних залоз молодих людей з високою інтенсивністю карієсу зубів наведено в таблиці.

Дослідження в початковому стані pH як в основній групі [(6,89±0,04) од. pH, p<0,001], так і в групі порівняння [(6,90±0,03) од. pH, p<0,001] пацієнтів з високим рівнем інтенсивності карієсу показало знижений рівень реакцій, що підтримують кислотно-основний стан і гомеостаз ротової рідини, в порівнянні з групою контролю [(7,04±0,04) од. pH]. Це вважається одним із факторів, котрі визначають карієсогенну ситуацію в порожнині рота.

Однак через рік від початку проведення курсу профілактики нестабільність величини pH ротової рідини у пацієнтів основної групи мала тенденцію до збільшення на 0,12 ум. од. відносно осіб групи порівняння.

У той самий час в групі порівняння значення pH ротової рідини змінювалося в середньому з (6,90±0,03) до (6,89±0,03) ум. од.,

Результати впливу лецитин-кальцієвого комплексу на рівень кислотності ротової рідини, (M ± m) ум. од.

Період	pH ротової рідини, ум. од., пацієнтів груп		
	контрольної	порівняння	основної
Початковий	7,04±0,04	6,90±0,03*	6,89±0,04*
Через 3 міс	7,03±0,03	6,87±0,02*	6,89±0,04*
Через 6 міс	7,07±0,03	6,89±0,03*	6,96±0,02*#
Через 12 міс	7,09±0,03	6,89±0,03*	7,00±0,02*#v

Примітка. p≤0,05; *достовірно порівняно з контрольною групою; # порівняно з вихідними даними в цій групі; v з початковими даними групи порівняння.

що відповідало значенню початкового рівня в осіб основної групи і, як відомо, сприяло переважанню процесів демінералізації емалі та виявлялося в більшому прирості карієсу у пацієнтів групи порівняння.

Висновки

Визначено, що запропонована схема профілактичних заходів з лецитин-кальцієвою добавкою «Лецитин-2» в осіб молодого віку з високою інтенсивністю нормалізує рівень кислотності ротової рідини (pH). Це дає підстави для рекомендації до застосування засобу «Лецитин-2» у комплексній профілактиці карієсу зубів у осіб молодого віку з його високою інтенсивністю двічі на рік протягом місяця по одній таблетці тричі на день за півгодини до прийому їжі до повного розсмоктування в порожнині рота.

Література

1. *Борисенко А.В.* Кариес зубов: практическое руководство / А.В. Борисенко. – К.: Книга-плюс, 2000. – 344 с.

2. *Данилевский Н.Ф.* Распространенность основных стоматологических заболеваний и состояние гигиены полости рта у населения различных регионов Украины (по обращаемости) / Н.Ф. Данилевский, Л.Ф. Сидельникова, А.Г. Ткаченко // Современная стоматология. – 2003. – № 3. – С. 14–16.

3. *Макеева И.М.* Распространенность стоматологических заболеваний у студенческой молодежи Москвы и потребность в их лечении / И.М. Макеева, В.Ю. Дорошина, А.С. Проценко // Стоматология. – 2009. – № 6. – С. 4–8.

4. *Леус П.А.* Задачи по внедрению программ массовой профилактики стоматологических заболеваний / П.А. Леус // Стоматология. – 1990. – Т. 69, № 3. – С. 4–6.

5. *Демьяненко С.А.* Применение лецитиновых гепатопротекторов в стоматологии / С.А. Демьяненко. – Симферополь: Тарпан, 2010. – 52 с.

6. *Левицкий А.П.* Биологическая роль лецитина и лечебно-профилактическое действие лецитиновых препаратов / А.П. Левицкий // Вісник стоматології. – 1996. – № 3. – С. 252–257.

7. *Косенко К.М.* Ефективність лецитину та локального дозованого вакууму в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту / К.М. Косенко, Н.А. Івченко, А.О. Седлецька // Вісник стоматології. – 2006. – № 2. – С. 26–31.

8. *Хоменко Л.А.* Обоснование эндогенного назначения препаратов кальция в профилактике кариеса зубов у детей / Л.А. Хоменко // Современная стоматология. – 2007. – № 2. – С. 71–73.

О.С. Волкова, Е.М. Рябоконь, Е.Н. Гоенко, Е.В. Андреева, Э.И. Доля

ВЛИЯНИЕ ЛЕЦИТИН-КАЛЬЦИЕВОГО КОМПЛЕКСА НА УРОВЕНЬ КИСЛОТНОСТИ РОТОВОЙ ЖИДКОСТИ У ЛИЦ МОЛОДОГО ВОЗРАСТА С МНОЖЕСТВЕННЫМ КАРИЕСОМ ЗУБОВ

Предложена схема профилактики кариеса зубов у лиц молодого возраста с высокой интенсивностью кариозного процесса. Применение в схеме профилактики лецитин-кальциевого комплекса «Лецитин-2» способствовало нормализации уровня кислотности ротовой жидкости (pH) за один год наблюдений.

Ключевые слова: *кариес, лецитин, цитрат кальция, pH ротовой жидкости.*

O.S.Volkova, E.M. Riabokon, O.N. Goenko, O.V. Andreeva, E.I. Dolya

EFFECT OF LECITHIN-CALCIUM COMPLEX ON THE ORAL FLUID LEVEL OF ACIDITY IN YOUNG ADULTS WITH MULTIPLE DENTAL CARIES

The scheme prevention of dental caries was proved in young adults with high intensity caries process. Application circuit prevention lecithin-calcium complex «Lecithin-2» contributed to the normalization of oral fluid acidity (pH) in one year of observation.

Key words: *caries, lecithin, calcium citrate, pH of oral fluid.*

Поступила 01.09.15